

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΨΧ84

12^η Διάλεξη

Διδάσκουσα: Αρετή Τσινού, PhD
atsinou@psych.uoa.gr

Κύρια Σημεία Διάλεξης

Κεφ. 6 Επικοινωνία και Διαπροσωπικές Σχέσεις από
Smith & Bond (2012) Διαπολιτισμική Κοινωνική Ψυχολογία

- 🤪 «Μακιαβελισμός» και Ψέματα
- 🤪 Φιλοφρονήσεις και Αντιδράσεις
- 🤪 Η Μη Λεκτική Παράμετρος
- 🤪 Χρονικός Ορίζοντας- Μονοχρονικός Πολιτισμός και Πολυχρονικός Πολιτισμός

«Μακιαβελισμός» και Ψέματα

- ❑ Christie και Geis (1970): Μελέτησαν το φαινόμενο «Μακιαβελισμός» στις ΗΠΑ. (Μακιαβελικός είναι κάποιος ο οποίος επιδιώκει να χειριστεί τους άλλους μέσα από διάφορες στρατηγικές εξαπάτησης).
- Tripathi (1981): Η Μακιαβελική κλίμακα των Christie & Geis (1970) έχει κάποια **εγκυρότητα στην Ινδία**, (όσοι είχαν **υψηλή βαθμολογία** στην έρευνα αποδείχτηκε ότι είχαν οι ίδιοι πει **ψέματα** στην προσπάθεια τους να πάρουν κάποια υποτροφία για το πανεπιστήμιο).

Δεν έχουν πραγματοποιηθεί ακόμη άμεσες διαπολιτισμικές συγκρίσεις αναφορικά με το φαινόμενο του μακιαβελισμού!

Φιλοφρονήσεις και Αντιδράσεις

Η **επιδοκιμασία** είναι μια συμπεριφορά **διαπροσωπικής συσχέτισης με τον άλλο** που συναντάται σε όλους τους πολιτισμούς (Triandis, 1978), που έχει ως σκοπό να τονώσει την **αλληλεγγύη** ανάμεσα στα άτομα.

- Οι φιλοφρονήσεις λειτουργούν **ενισχυτικά**, οπότε η ανάλυση του περιεχομένου τους μπορεί να μας δώσει μια εικόνα για **τις αξίες** ενός πολιτισμού (Nelson, El Bakary και Al Batal, 1993).

- Η ανάλυση της μορφής τους μπορεί να μας δώσει πληροφορίες για τα **στυλ επικοινωνίας του πολιτισμού**.

Φιλοφρονήσεις και Αντιδράσεις

Κολακεία.

Οι Barnlund και Araki (1985) χρησιμοποιώντας λεπτομερείς συνεντεύξεις με **Ιάπωνες και Αμερικανούς** παρατήρησαν ότι:

- Οι **Ιάπωνες** δείχνουν μια **προτίμηση σε έμμεσους τρόπους κολακείας** (μη-λεκτικούς, μέσω τρίτου κ.λπ.).
- Οι **Αμερικανοί** επίσης χρησιμοποιούν έμμεσους τρόπους, αλλά με **μικρότερη συχνότητα**. Είναι πιο **γενναιόδωροι** στους **επαίνους** τους και **εστιάζουν στην εμφάνιση** περισσότερο από τους Ιάπωνες.
- Επιπλέον, οι **Αμερικανοί επαινούν** τα **πιο κοντινά τους πρόσωπα** (π.χ. συζύγους, φίλους) περισσότερο **από ό,τι ανθρώπους με τους οποίους δεν είναι συνδεδεμένοι** (π.χ. ξένους, γνωστούς).
- Στην **Ιαπωνία επαινούν περισσότερο τους ξένους** από τους **κοντινούς τους**.

Φιλοφρονήσεις και Αντιδράσεις

- Nelson, El Bakary και Al Batal (1993): Οι Άραβες, όπως και οι Ιάπωνες έκαναν φιλοφρονήσεις **σπανιότερα** από τους Αμερικανούς.
- Οι φιλοφρονήσεις των Αιγυπτίων είναι **μεγαλύτερες σε έκταση**, πιο **περίτεχνες** από των Αμερικανών και συχνά κάνουν **χρήση μεταφορών**.

Φιλοφρονήσεις και Αντιδράσεις

Οι Αιγύπτιοι:

- Επαινούν την **εμφάνιση** με την ίδια συχνότητα, αλλά εστιάζουν περισσότερο σε **φυσικά χαρακτηριστικά (π.χ. μάτια)** και όχι σε χαρακτηριστικά τα οποία αποκτήθηκαν μετά από προσπάθεια του ατόμου (π.χ. κόμμωση).
- Επαινούν **χαρακτηριστικά** που συνδέονται με την **προσωπικότητα** περισσότερο από ό,τι οι Ιάπωνες.
- Επαινούν τις **δεξιότητες** και την **δουλειά** περισσότερο από τους Αμερικανούς.

Φιλοφρονήσεις και Αντιδράσεις

Έπαινος:

- Οι **Κινέζοι** του Χονγκ Κονγκ συχνά **αλλάζουν ή και απορρίπτουν** έναν έπαινο πιο συχνά από τους **Βρετανούς**, οι οποίοι συνήθως τον **δέχονται** λέγοντας 'ευχαριστώ' (Loh, 1993).
- Για τους **Βρετανούς**, η πιο ευγενική επιλογή είναι να ακολουθήσουν τον κανόνα που **επιτάσσει τη συμφωνία** με τον άλλο, ενώ για τους **Κινέζους**, **ισχυρότερος** είναι ο κανόνας που **επιτάσσει τη σεμνότητα** (Loh, 1993).

*Η πιθανότητα να δημιουργηθούν παρεξηγήσεις λόγω
διαπολιτισμικών διαφορών είναι μεγάλη!!!!*

Η Μη Λεκτική Παράμετρος

Οι μη λεκτικές συμπεριφορές βοηθούν στη **διαχείριση των κοινωνικών λειτουργιών:**

1. Έκφραση της εγγύτητας.
2. Ρύθμιση της αλληλεπίδρασης.
3. Εκδήλωση του κοινωνικού ελέγχου.
4. Παροχή πληροφοριών.
5. Διαχείριση του συναισθήματος.
6. Διευκόλυνση της παροχής υπηρεσιών και της ολοκλήρωσης των έργων (Patterson, 1991).

Η Μη Λεκτική Παράμετρος

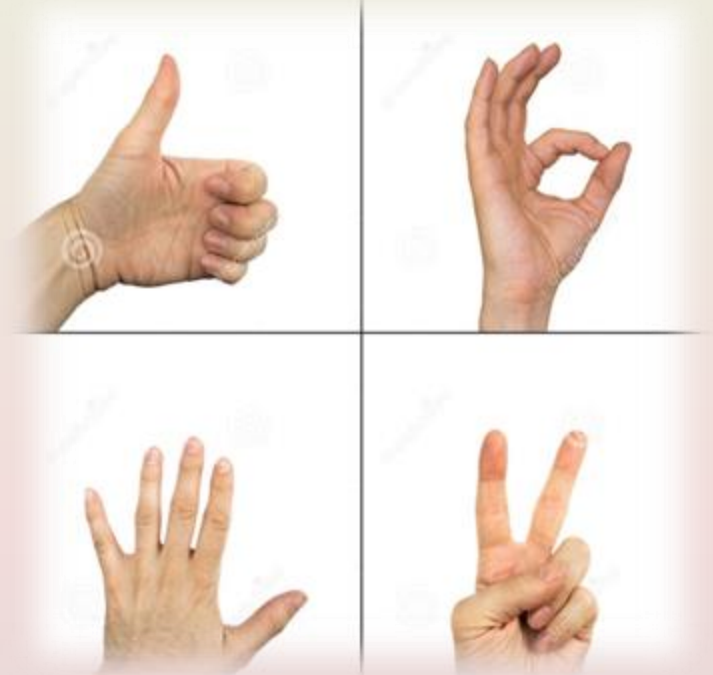
Χειρονομίες

- **Σήματα (emblems):** Οι χειρονομίες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ανεξάρτητα από τον λόγο (Kendon, 1988).

Σωματική οσμή

Η διαπροσωπική επικοινωνία εκτός από οπτική και ακουστική συνεπάγεται και **οσφρητική επαφή**. Ο Hannigan (1995) τονίζει τη σημασία αυτής της επαφής.

Η μυρωδιά είναι συνάρτηση της διατροφής και της υγιεινής των δοντιών, δύο μεταβλητών τις οποίες επηρεάζει η πολιτισμική κοινωνικοποίηση.

Η Μη Λεκτική Παράμετρος

Μυρωδιά

Καυκάσιοι Vs Ιάπωνες /Ασιάτες

- Οι Καυκάσιοι και οι Νεγροειδείς έχουν περισσότερους ιδρωτοποιούς αδένες στη βάση των τριχών και περισσότερες τρίχες από άλλες φυλές (Ackerman, 1990).
- Αυτό μπορεί να κάνει τη μυρωδιά του σώματος αυτών των φυλετικών ομάδων να φαίνεται πιο έντονη σε άτομα της Μογγολοειδούς φυλής (όπως οι Ιάπωνες).
- Οι Ιάπωνες μπορεί να έχουν πιο ευαίσθητη όσφρηση, δεδομένου ότι δίνουν μεγαλύτερη σημασία στην προσωπική καθαριότητα.

Η Μη Λεκτική Παράμετρος

Χαμόγελο

Οι Matsumoto και Kudo (1993) έδειξαν φωτογραφίες κάποιων μοντέλων που χαμογελούσαν και κάποιων που δε χαμογελούσαν σε Ιάπωνες και Αμερικανούς. Ζητήθηκε από τα άτομα να βαθμολογήσουν φωτογραφίες και από τον δικό τους πολιτισμό και από άλλους.

- Σε όλες τις περιπτώσεις τα **χαμογελαστά πρόσωπα** θεωρήθηκαν πιο κοινωνικά.

Χαμόγελο

- Παρομοίως, οι Albright κ. συν. (1997) βρήκαν ότι **Κινέζοι και Αμερικανοί δικαστές** συνδέουν το χαμόγελο με χαρακτηριστικά που συνδέονται με την κοινωνικότητα, συγκεκριμένα με την **αισιοδοξία και την τιμιότητα**.
- Δεδομένου ότι η **σύνδεση του χαμόγελου με την ευτυχία είναι οικουμενική**, πιθανότατα οι ίδιες αντιλήψεις υπάρχουν και αλλού.

Η Μη Λεκτική Παράμετρος

- Οι **Αμερικανοί** έτειναν να θεωρούν **ευφυέστερα** τα άτομα που χαμογελούσαν, πράγμα που **δεν παρατηρήθηκε** στους **Ιάπωνες** (Matsumoto & Kudoh, 1993).

Η αποκωδικοποίηση του χαμόγελου είναι σύνθετη και επηρεάζεται από τα πολιτισμικά δυναμικά που συνδέονται με το θέμα της **συγκινησιακής έκφρασης**.

Why Do Americans Smile So Much?

<https://www.youtube.com/watch?v=ojbJrdkPhGg>

Χρονικός Ορίζοντας

Στους **πολιτισμούς**
συλλογικότητας τα άτομα
έχουν **λίγες δυνατότητες**
επιλογής της ομάδας στην
οποία ανήκουν.

Έχουν διαφορετικό χρονικό
ορίζοντα...

Μονοχρονικός Πολιτισμός και Πολυχρονικός Πολιτισμός

Ο Hall (1983) διακρίνει τους πολιτισμούς σε αυτούς που αντιμετωπίζουν το χρόνο **μονοχρονικά** και σε αυτούς που τον αντιμετωπίζουν **πολυχρονικά**.

- ❑ Στην **μονοχρονική αντιμετώπιση** ο χρόνος αποτελεί **αγαθό εν ανεπάρκεια**:

πρέπει να διανέμεται συνετά, να ελέγχεται με προγράμματα και ραντεβού και να αφιερώνεται στην ενασχόληση με ένα μόνο πράγμα κάθε φορά (π.χ. ΗΠΑ, Γερμανία).

Μονοχρονικός Πολιτισμός και Πολυχρονικός Πολιτισμός

- Στους **μονοχρονικούς πολιτισμούς** ορισμένες φορές ο ελεύθερος χρόνος ή ο χρόνος αναμονής αντιμετωπίζεται ως κάτι που το άτομο πρέπει να γεμίσει/ να αξιοποιηθεί άμεσα.
- Σε **πολλές ατομικιστικές κοινωνίες** η θεώρηση του χρόνου είναι **μονοχρονική**.

Μονοχρονική και Πολυχρονική Θεώρηση του Χρόνου και Σχέσεις

Η **πολυχρονική θεώρηση** του χρόνου δίνει προτεραιότητα στη **διατήρηση αρμονικών σχέσεων**: Γι' αυτό η χρήση του χρόνου πρέπει να **είναι ευέλικτη** ώστε να είναι εντάξει με τους ανθρώπους προς τους οποίους έχουν υποχρεώσεις.

- Σε πολλές **κοινωνίες συλλογικότητας** η θεώρηση του χρόνου είναι **πολυχρονική**.

Μονοχρονικός Πολιτισμός, Πολυχρονικός Πολιτισμός και Αξίες

- Η διάσταση του Hofstede, αναφορικά με την **αποφυγή της αβεβαιότητας**, συνδέεται πιθανότατα με το βαθμό στον οποίο **σχεδιάζουμε εκ των προτέρων προσεκτικά τη χρήση του χρόνου μας.**

➤ Τι συμβαίνει στην Ελλάδα;;;

Η Κομφουκιανή διάσταση του εργασιακού δυναμισμού, (που έχουν εντοπίσει οι ερευνητές του Chinese Culture Connection, 1987) συνδέεται με το χρόνο:

- Οι Κομφουκιανές αξίες τονίζουν τη σημασία που έχουν η **επιμονή** και η **αποταμίευση για την επίτευξη μακροπρόθεσμων στόχων.**

Μονοχρονικός Πολιτισμός Vs Πολυχρονικός Πολιτισμός

Πλούτος και ευτυχία & χρόνος:

- Levine και Norenzayan(1999): Υπάρχει στενή σύνδεση ανάμεσα στον **πλούτο μιας χώρας** και στον **ρυθμό ζωής των πολιτών της**.
- Levine και Barlett (1984): Σε έρευνα μεταξύ **Βραζιλίας και Ηνωμένων Πολιτειών**, βρήκαν ότι άτομα που έφταναν πάντα **καθυστερημένα** στα ραντεβού τους θεωρούνταν (**στη Βραζιλία**) **πιο συμπαθή, ευτυχισμένα και επιτυχημένα από τους άλλους**, ενώ στις **Ηνωμένες Πολιτείες αντίθετα** οι ίδιες ιδιότητες αποδίδονταν μάλλον στα άτομα που έφταναν **νωρίς!**

Κοιτάζοντας το Μέλλον

- Η αντίληψη για το χρόνο δεν αφορά μόνο την ταχύτητα με την οποία κάνουν οι άνθρωποι τις δουλειές τους αλλά επίσης και το **πόσο μακροπρόθεσμος** θεωρούν ότι **θα πρέπει να είναι ο σχεδιασμός τους**.
- Ο Hofstede (1991) στην περίπτωση του **μακροπρόθεσμου προσανατολισμού** (όπως ο Κομφουκιανός εργασιακός δυναμισμός) η **εστίαση είναι μακροπρόθεσμη** και **όχι βραχυπρόθεσμη**.

π.χ. Οι Ιάπωνες διευθυντές δρουν βάσει μιας πιο μακροπρόθεσμης αντίληψης για το χρόνο σε σχέση με τους Αμερικανούς (Doktor, 1983).

High

Perseverance

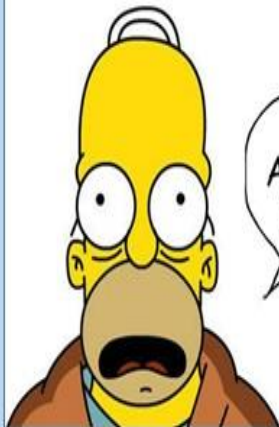
Invest in the Future

Pursue Peace of Mind

Dimension 5 – Long Term Orientation

Pursue Happiness

A few days?...
but I want it now!

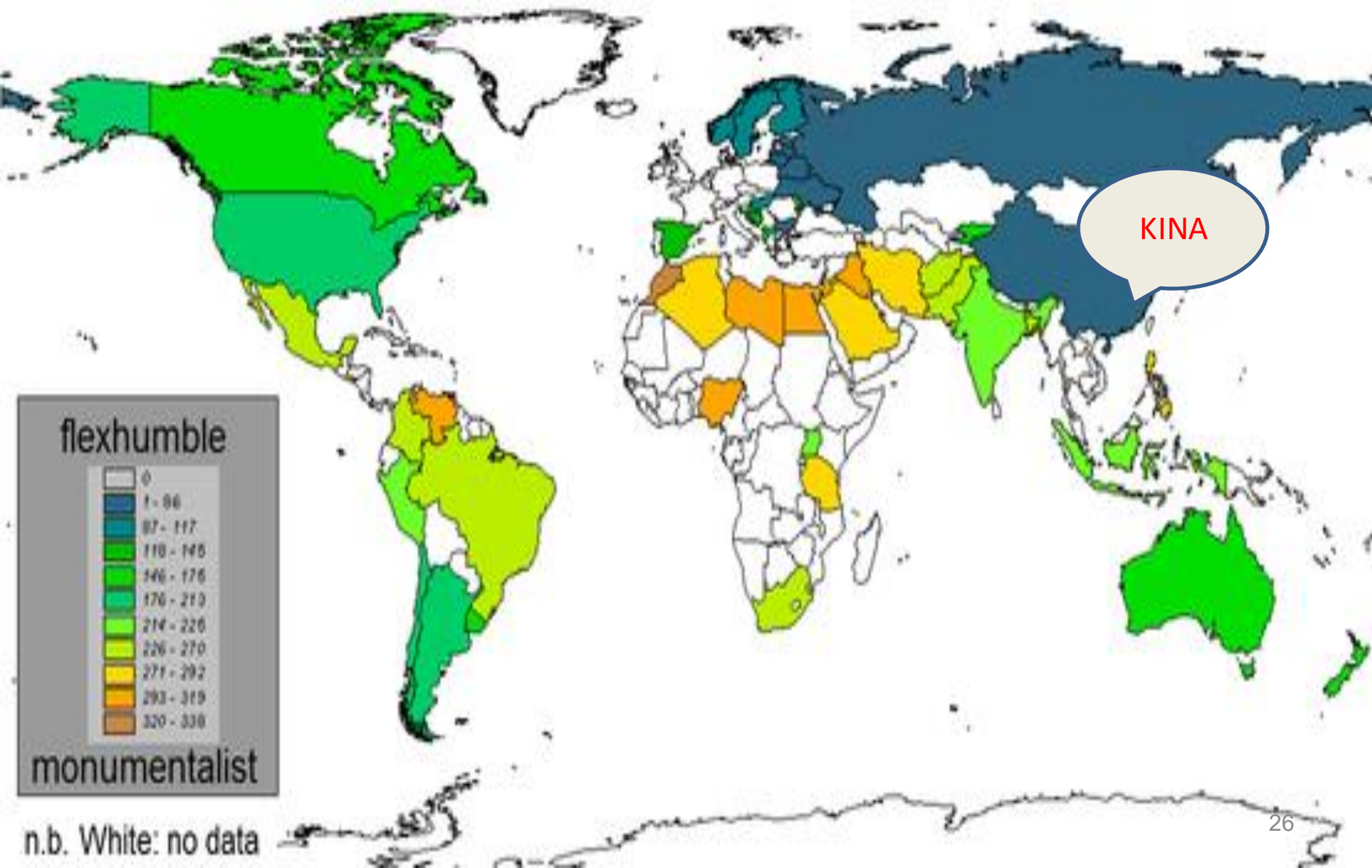
Immediate gratification /
Quick results

Respect Tradition,
Social Obligations

Low

Short-term orientation (Monumentalism) – Long-term orientation (Flexhumility) World map (based on WVS)

LTO - organizational

Low long-term orientation	High long-term orientation
•Short-term results, bottom line •Family, business separate •Meritocracy-economic and social life •Traditions sacrosanct •Leisure time important •Spending	•Building relationships, market position •Vertical, horizontal coordination •People should live more equally •Traditions adaptable to changed circumstances •Leisure time not important •Saving, investing

Εμπόδια στην Διαπολιτισμική Επικοινωνία

Θυμήσου:

LaRay M. Barna (1994) αναφέρεται σε μια λίστα από 6 εμπόδια στην Διαπολιτισμική Επικοινωνία:

- ✓ Το άγχος
- ✓ Το να θεωρείς ως δεδομένη την ομοιότητα αντί της διαφοράς
- ✓ Τον εθνοκεντρισμό
- ✓ Τα στερεότυπα και τη προκατάληψη
- ✓ Τη γλώσσα
- ✓ Τις μη λεκτικές παρερμηνείες.

❖ Λαμβάνοντας κάποιος υπόψη αυτούς τους παράγοντες μπορεί να βελτιωθεί η ικανότητα για Διαπολιτισμική επικοινωνία!! ²⁹

Video Παρατήρησης

- Stereotypes Intercultural Communication

<https://www.youtube.com/watch?v=LQQtoyStMe4>

- Intercultural communication- non-verbal communication

<https://www.youtube.com/watch?v=eoW53zvWBqw>

- Καναδάς και Πολυπολιτισμός. Multiculturalism & Cross Cultural Communication Presentation

https://www.youtube.com/watch?v=MZGaZzz_tNQ